

ББК 20.1 (4 УКР - 4 ІВ А)

С76

УДК 502.7:331.024.21

Монографію підготували наукові співробітники Прикарпатського відділення Інституту агроєкології та біотехнології Української АН та Інституту регіональних досліджень НАНУ - академік НАНУ, д. е. н. **М. І. Долішній**, академік УААН, д. е. н. **В. М. Трегобчук**, д. е. н. **Г. Д. Гуцуляк**, **В. Д. Гуцуляк**, за участю в розділі III - старші наукові співробітники, к. е. н. **Д. А. Багрійчук**, к. е. н. **Г. Л. Гуцуляк** та науковий співробітник **О. Г. Гуцуляк**.

Літер.: 89.

Рецензент академік УЕАН, д. е. н. Д. І. Гнаткович

Монографія розглянута і рекомендована до друку вченою радою Прикарпатського відділення Інституту агроєкології та біотехнології (23 червня 1999 року, протокол №2)

С76

**Стан навколишнього середовища і його вплив на трудові ресурси Львівської області / М. І. Долішній, В. М. Трегобчук, Г. Д. Гуцуляк та ін.; наук. ред.: Г. Д. Гуцуляк. – Чернівці: Прут, 1999. – 156 с.
ISBN 966-560-122-9.**

У монографії всебічно розглядається сучасний стан навколишнього середовища Львівської області. Багато уваги приділено аналізу основних джерел і характеристиці антропогенних забруднень різних складових частин довкілля, зокрема ґрунтів, водойм, атмосферного повітря, а також оцінці комплексного впливу зазначених забруднень на здоров'я людини, трудові ресурси та найважливіші демографічні показники розвитку суспільства.

Розрахована на керівників, фахівців місцевих органів державного управління, підприємств різних галузей економіки, зокрема, агропромислового комплексу, медичних працівників, біологів. Може бути використана викладачами і студентами вузів. *

ББК 20.1 (4 УКР-4 ІВА)

© Українська академія аграрних наук, Прикарпатське відділення Інституту агроєкології та біотехнології, Національна академія наук України, Інститут регіональних досліджень, 1999

© Видавництво “Прут”, 1999

ПЕРЕДМОВА

Інтенсивний розвиток промисловості та сільського господарства, зростання обсягів суспільного виробництва і залучення до господарського обороту все більшої кількості природних ресурсів, які, на жаль, використовуються ще вкрай нерационально та неефективно, підвищення рівнів антропогенних навантажень на навколишнє природне середовище супроводжуються не лише загостренням дефіциту окремих видів ресурсів, збільшенням масштабів забруднення і деградації природи. Водночас все це призводить до прискорення неконтрольованих суспільством процесів погіршення якості навколишнього середовища, до непередбачуваних негативних змін у ньому, які порушують нормальний фізичний та психічний розвиток людини, підривають трудовий потенціал країни.

Отже, фундаментальна й глобальна проблема "навколишнє середовище і здоров'я людини" належить нині до числа пріоритетних наукових напрямів, що мають величезне соціально-економічне значення. Вона тісно та нерозривно пов'язана, по-перше, з екологічною безпекою життєдіяльності суспільства на сучасному етапі його розвитку, а по-друге, із забезпеченням нормальних природних умов відтворення населення і якісних показників трудового потенціалу та підвищенням на цій основі ефективності його функціонування в широкому розумінні.

Загальноновизнаним сьогодні є висновок про те, що здоровий фізичний і психічний розвиток людини можливий тільки в умовах незабрудненого, екологічно чистого навколишнього природного середовища. Як свідчать результати досліджень медичної науки, насамперед зарубіжних учених, в останні десятиріччя до 75% усіх захворювань людей прямо чи опосередковано зумовлені саме несприятливим станом природи, її надмірним забрудненням та деградацією, збідненням або вичерпанням окремих життєво важливих ресурсів [53]. Тому забезпечити ефективний демографічний розвиток як України загалом, так і всіх

68. Сидоренко Г. И., Гончарук Е. И., Ховака В. В. Методические особенности изучения влияния загрязнения почвы эндогенными химическими веществами на здоровье населения // Гигиена и санитария. 1980, № 11.
69. Смит Р. Л. Наш дом планета Земля. Полемиические очерки об экологии человека. Пер. с англ. – М., 1982.
70. Справочник по профессиональной патологии. Под ред. Л. Н. Грацианской – М., 1981.
71. Справочник профпатолога. Под ред. проф. Л. Н. Грацианской и канд. мед. наук В. Е. Ковшило. – Л., 1977.
72. Трегобчук В., Веклич О. Необхідність еколого-економічної моделі ринкових реформ в Україні // Економіка України, 1997, № 4.
73. Трегобчук В. М. Охорона земель – складова національної безпеки // Вісник НАН України, 1997, № 3–4.
74. Шаудала М. Г., Звinyaцковский Я. И. Окружающая среда и здоровье населения. – К., 1988.
75. Трегобчук В. Регіональні аспекти екологічної політики у сфері аграрного природокористування і охорони навколишнього середовища // Економіка України, 1997, № 9.
76. Трегобчук В. М. Екологічно-економіка: альтернативи немає // Вісник НАН України, 1998, № 3–4.
77. Трегобчук В. Ресурсно-екологічна складова національної безпеки // Економіка України, 1999, № 2.
78. Трегобчук В. М., Гуцуляк Г. Д., Гуцуляк В. Д. Стан навколишнього середовища і його вплив на трудові ресурси Чернівецької області / Монографія. За ред. Г. Д. Гуцуляка. – Чернівці: Прут, 1998.
79. Трегобчук В. М. Соціально-економічні проблеми природокористування й охорони природного середовища // Вісник АН України. 1979, № 8.
80. Трегобчук В. М. Київ: екологія та економіка міста. – К., 1992.
81. Трегобчук В. М. Екологічні цінності та пріоритети і ціна природних ресурсів // Механізм управління природопольованієм: Тезиси доповідей. – Сумы, 1993.
82. Трегобчук В. М., Гуцуляк Г. Д., Гуцуляк В. Д. Стан навколишнього середовища і його вплив на трудові ресурси Івано-Франківської області. – Косів, 1995.
83. Трудова М. Г. и др. Статистика окружающей среды. – М., 1981.
84. Цапко В. Г., Охріменко Г. П. Гігієна праці при роботі з мінеральними добривами. – К., 1985.
85. Україна: проблеми сталого розвитку. За ред. Б. М. Данилишина, Е. М. Лібанової. – К.: РВПС України НАНУ, 1997.
86. Царфис П. Г. Действие природных факторов на человека. – М., 1982.
87. Чебанова О. В. и др. Текущий санитарный надзор в промышленности и сельском хозяйстве. – К., 1988.
88. Шахбазян Г. Х., Шлейфман Ф. М. Гигиена производственного микроклимата. — К., 1977.
89. Янышева Н. Я., Киреева И. С. и др. Гигиенические проблемы охраны окружающей среды от загрязнения канцерогенами. – К., 1985.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
Розділ I. АНТРОПОТЕХНОГЕННІ ЗАБРУДНЕННЯ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ	6
Розділ II. ОЦІНКА ЕКОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ	14
Розділ III. СТАН НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	29
3.1. Еколого-економічна характеристика Львівської області	31
3.2. Ґрунт Львівської області та його екологічний стан	33
3.3. Водні ресурси Львівської області, джерела їх забруднення та його негативні наслідки	58
3.4. Атмосферне повітря, джерела забруднення і вплив на здоров'я людини	66
3.5. Антропогенні фізичні фактори зовнішнього середовища з шкідливим впливом на здоров'я людини	74
3.6. Комплексний вплив шкідливих факторів зовнішнього середовища на здоров'я людини	75
Розділ IV. ДИНАМІКА ДЕМОГРАФІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ТА ОЦІНКА ЗАГАЛЬНОГО СТАНУ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	76
4.1. Захворюваність з тимчасовою втратою працездатності	79
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	143
ЛІТЕРАТУРА	151